

УДК 1:316.4

РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ

ЮРЧЕНКО Л. І., МІНОСЯН А. С.

7733153@ukr.net

Національний університет цивільного захисту України, м. Харків

Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

У статті розглянуто розвиток зеленого туризму в контексті заповідної справи в Україні.
Ключові слова: зелений туризм, господарська діяльність, концепція, бізнес

The article examines the development of green tourism in the context of the conservation case in Ukraine.

Key words: green tourism, economic activity, concept, business

За умов сучасного соціально-політичного та економічного стану країни її величезних руйнувань і втрат закономірно виникає питання про майбутні додаткові шляхи поповнення післявоєнного бюджету.

Зелений туризм – це відносно нова віха господарської діяльності в Україні, але саме завдяки їй можна добитися як значних вкладів до казни, економічної підтримки заповідної справи, так і підняти країну на щабель вище на світовій мапі туризму. Але, на жаль, цей вид екологічної бізнес-діяльності ще не набув популярності,

174

XVIII Всеукраїнські наукові Таліївські читання

залишається нерозвиненим у регіонах країни та не має досконалої законодавчої бази з цих питань. Питання теорії і методики територіальної організації та управління нетрадиційними галузями господарства певною мірою досліджується у сучасному науково-економічному полі. Однак проблеми розвитку екотуристичної діяльності потребують більш детальної уваги та подальших досліджень.

За мету даної роботи ставилось дослідження феномену екологічного або зеленого туризму в Україні, та шляхи його вдосконалення в руслі розвитку заповідної справи. Наша країна має всі передумови для розвитку цього сектору, мальовничі села, ліси, гаї та озера.

Сучасна базова концепція зеленого туризму має досить широкий обсяг дефініцій. Вчені-правознавці включають сюди також правовий аспект, визначаючи зелений туризм, зокрема міжнародний, як систему подорожей, що здійснюється на підставі міжнародних угод з урахуванням діючих міжнародних екологічних норм і звичаїв.

Екологічний туризм, так само як і феномен заповідної природоохоронної справи, можна розглядати як поєднання багатьох форм інтелектуального, екокультурного та фізичного виховання, які реалізуються через соціальногуманітарні функції: виховну - формування почуття благоговіння перед природою, моральних та естетичних якостей; освітню - закріплення та розширення знань з

екології, краєзнавства та країнознавства, топографії, історії, знайомство з культурою та традиціями країн і народів світу; оздоровчу - дотримання оптимального режиму навантажень, використання сприятливого впливу природних факторів на стан організму, дотримання правил особистої та суспільної толерантності, розвиток адаптаційних можливостей, підтримка організму на достатньо високому рівні фізичної підготовки; спортивну - створення бази загальної фізичної підготовки. Отже, під зеленим туризмом також розуміють популярну форму організації відпочинку на природі,

175

Охорона довкілля, 2022 .

проведення дозвілля в певній екологічній ніші. Дуже часто зелений туризм розглядається як різновид рекреації, активний відпочинок, під час якого відновлення працездатності поєднується з екопізнавальними, оздоровчими, спортивними та культурно-розважальними цілями розширеного відтворення життєвих сил людини.

Вивчення і підвищення ефективності використання туристсько-рекреаційного потенціалу природозаповідних території для багатьох регіонів може стати важливим кроком на шляху оптимізації регіональної структури природокористування. Екотуризм може скласти гідну альтернативу іншим галузям господарства. У процесі починають брати участь господарючі суб'єкти, які ніколи не розглядали його як галузь економіки, здатну приносити значний дохід. Карпатський регіон має стати одним із лідерів розвитку зеленого туризму в Україні (представлений природозаповідними об'єктами Чернівецької, Львівської, Закарпатської та Івано-Франківської областей). Це області, в яких екотуристична галузь ніколи не була основною, але потенціал її розвитку тут настільки високий, що послугувало б доброю фінансовою підтримкою природозаповідній справі.

У всьому світі спостерігається спрямованість на розвиток природноорієнтованого туризму, що спричинено двома факторами: глобалізацією та екологізацією. Відпочинок у сільській місцевості – це не курорт із великою кількістю туристів. Природозаповідні релаксації особливо корисні і потрібні жителям міст і сіл, що пережили страхіття війни. Переважно затишна атмосфера об'єкту підкріплена позитивним емоційним впливом природи навколишньої місцевості: гір, лісів, річок, озер. Дуже часто для вибору місця відпочинку є важливими саме екологічні ландшафти. Часто господарі окрім наданих послуг проживання різних категорій і смачного домашнього харчування пропонують цілий комплекс додаткового обслуговування: збирання гід і грибів, походи в гори, риболовлю, що урізноманітнюють і збагачують враженнями відпочинок.

XVIII Всеукраїнські наукові Таліївські читання .

176

На жаль, на території України не існує чіткої нормативно-правової бази і концепцій розвитку такого туризму в регіоні. Звітність об'єктів, зайнятих у зеленому туризмі, зводиться до їхнього рейтингового обліку. Статистичних даних по зеленому туризму не можна знайти в жодних довідниках, інформація втрачається, як втрачаються і прибутки таких суб'єктів. Екотуризм в Україні з одночасним збереженням етнографічної та природної самобутності повинен набути національного значення.

По-перше, він дає поштовх для відродження й розвитку традиційної культури: народної архітектури, мистецтва, промислів – усього, що складає місцевий колорит, і що, поряд із природно-рекреаційними чинниками, є привабливим для відпочиваючих.

По-друге, завдяки такому відпочинку мешканці урбанізованих територій з масовою культурою мають можливість пізнати справжні українські еко- і етнотрадиції. По-третє, еко- і етнокультура репрезентує Україну світові, приваблює іноземних туристів та формує ідеологію відродження й розвитку всього спектра традиційної культури України